

Koppar är ett utmärkt byggnadsmaterial ur miljösynpunkt, skriver Hannu Heiskanen, ordförande för Ordförande SCDA (Scandinavian Copper Development Association).

Materialval. Kopparhusen i Norrköping blir ett nytt spännande och miljövänligt landmärke. Bilden är från Riksbanken i Stockholm. Foto: Erik Mårtensson/TT

Planerade kopparhus är inte miljöfarliga

Miljö

Norrköpingsborna kan förhoppningsvis om några år glädja sig över att staden får ett nytt spännande landmärke, de så kallade Kopparhusen. En fastighet där planen är att fasaden ska vara klädd med koppar. Men kopparhusen har också lett till en diskussion om koppars påverkan på miljön. Det är viktigt att denna diskussion tar sin utgångspunkt i fakta och vetenskap.

Det finns idag inga myndigheter i vare sig Sverige eller EU som har utfärdat eller avser att införa några förbud eller restriktioner mot att använda koppar som byggmaterial. De mest omfattande riskbedömningar kring byggmaterial som har gjorts har heller inte landat i att användningen av koppar bör begränsas eller att det finns några risker för människa eller miljön vid användning av kopparprodukter.

Det gäller till exempel slutsatserna från den riskbedömning som har gjorts för koppars registrering till REACH, (EU:s omfattande register för kemikalier) och det gäller också Basta, den svenska byggbranschens register för att fasa ut farliga ämnen från bygg- och anläggningsprodukter.

De miljöklassningssystem som har fått störst internationell spridning heter BREEAM och LEED. Inga av dessa

”Att använda koppar vid byggnation är ett sätt att skapa byggnader som håller i många hundra år och är ett sätt att ta tillvara jordens begränsade resurser.

anger heller några hinder mot att använda koppar som byggmaterial. Det finns BREEAM och LEED-certifierade byggnader över hela världen och i hela världen är koppar också ett ofta använt material som är uppskattat för sin hållbarhet och sina estetiska värden.

Det finns goda förklaringar till att koppar är ett byggmaterial som oftast är överlägset alternativa material. Anledningen till den stora andelen kopparrör i svenska hus är att de anses säkra eftersom de är motståndskraftiga mot korrosion, påverkas inte av ljus eller ultraviolett strålning samt släpper inte genom eller ifrån sig oönskade ämnen till dricksvattnet.

Koppar på fasader och tak är inte bara vackert utan underhållsfritt jämfört med alternativen. Koppar kan dessutom återvinnas till 100% utan att den förlorar någon av sina egenskaper. Det

finns få material som är så kretsloppsanpassade som vad koppar är. Över en tredjedel av den koppar som årligen används i världen kommer från återvunnet material.

Den oro som finns för koppars påverkan på Motala Ström i Norrköping är alltså överdriven och missriktad. Motala ström är enligt Vattenmyndigheter kraftigt påverkad och förorenad av övergödning och olika kemikalier men den är inte påverkad av koppar. För koppar anses den ekologiska statusen vara god. Den mängd koppar som frigörs till dagvattnet från de planerade Kopparhusen är så liten att man inte ens kan analysera ändringen. Det dominerande tillskottet av koppar i Sveriges vattendrag kommer från det naturliga bakgrundsflödet som älvar och floder transporterar och som uppstått från vittring av olika bergarter och marktyper.

Att använda koppar vid byggnation är ett sätt att skapa byggnader som håller i många hundra år och är ett sätt att ta tillvara jordens begränsade resurser. Det gäller för byggnader i Norrköping liksom på alla andra platser.

Hannu Heiskanen
vd Aurubis Finland Oy
ordförande SCDA (Scandinavian Copper Development Association)

Stockholm inte allt som spelar roll

Infrastruktur

Vi behöver matarbanorna för att få tillväxt i hela regionen, skriver Fjärde Tankesmedjan

REPLIK PÅ "EN REGION AV MÖJLIGHETER", 1/9.

Vi får bekräftat vår uppfattning att Regionens strategi bara bygger på närhet till Stockholm. Inget svar på varför vår region har lägre tillväxt än genomsnittet för landet och klart lägre än de övriga storstadsregionerna under de senaste 3 åren, 2013 till 2016! Att tillväxten fördelas ojämnt, enbart Linköping och Norrköping växer, på de små kommunernas bekostnad och Ostlänken riskerar att förstärka den trenden!

Mats Johansson (S) och Göran Gunnarsson (C) lyfter fram allt som är bra med Region Östergötland, viktiga förutsättningar som vi i huvudsak delar, men, nu pratar vi om förlorade möjligheter för framtiden.

Regionen är för liten för att vara underlag för ett nytt storstadsområde och vi får därför inga pengar till nya infrastruktursatsningar. Detta bekräftas i den nya Nationella planen till infrastruktur som Trafikverket publicerade den 31 augusti.

Hade Östergötland haft storstadstatus som övriga tre stora – Stockholm, Västra Götaland och Skåne, då hade vi fått förhandla med Sverigeförhandlingen om den lokala transportinfrastrukturen i samband med förhandlingarna om Ostlänken.

Eller, tänk om vår region gjort som Region Jönköping – satsat på regionbanorna och drivit den linjen, tillsammans med Kalmar Län, då hade vi haft samma möjligheter som Region Jönköping som nu får anslag till elektrifiering av flera banor i Jönköpings län – Värnamo–Jönköping och Vaggeryd–Nässjö. Vid utökad anslagsram kan även banan Nässjö–Eksjö bli elektrifierad. I det första fallet så bedöms satsningen leda till 5 000 nya bostäder!

Argumentet att transportinfrastruktur kan vara motor för bostadsbyggande finns belyst i Trafikverkets Nationella plan efter krav på detta i regeringens direktiv den 23 mars. Region Jönköping har varit duktiga på att utnyttja den möjligheten – vi säger grattis till Jönköping och beklagar att Region Östergötland inte varit proaktiva i denna fråga.

Nu är det bråttom, vår tidigare uppmaning kvarstår – gör omtag, mobilisera regionens stora kommuner och utnyttja remisstiden som går ut den 30 november.

Vi behöver matarbanorna för att få tillväxt i hela regionen!

Lennart Asplund
ledamot

Lars Bergkvist
ordförande
Fjärde Tankesmedjan